

К.С. Клименко

Національний технічний університет України «КПІ», Київ

АУКЦІОНИ ТЕХНОЛОГІЙ ЯК НОВІТНЯ СКЛАДОВА ІННОВАЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ

Проаналізовано поняття інноваційної культури як одного з основних елементів інноваційного розвитку економіки країни та виділено її основні складники. Розглянуто аукціони технологій як один із нових інструментів для ефективного впровадження інновацій. Визначено основну ідею аукціонів, головні позитивні зміни в результаті проведення даного виду комунікації продавців та покупців технологій. Обґрунтована необхідність проведення таких заходів в Україні.

Ключові слова: трансфер технологій, інновації, об'єкти інтелектуальної власності, інноваційна культура, аукціони технологій.

Інноваційна активність країни основана на відкритості інформації, готовності до змін і ставленні держави до підприємництва та ризиків. Питання інноваційної культури держави включає багато факторів і їх кількість з кожним роком стає все більшою. Як елемент розвитку інноваційної діяльності держави значимо такий шлях до передачі технологій, як аукціони технологій.

В останні роки питанням інноваційної культури займалися такі вітчизняні та зарубіжні науковці, як *В.П. Соловійов* [1], *Н.В. Краснокутська* [2], *Р. Фостер* [6] та ін. В їх роботах детально розглянуто поняття «культури держави в інноваційній сфері» та висвітлено ставлення держави до ризиків і підприємництва, готовність до змін, відкритість до інформації як основні складові інноваційної культури. В процесі розвитку інноваційної діяльності до даного поняття можна додати ще багато факторів впливу та елементів, що матимуть наслідки в загальному становленні інноваційного ринку країни.

Проте, незважаючи на досить велику кількість публікацій на дану тему, поняття іннова-

ційної культури та питання постійного зростання значення інноваційних складників розкриті недостатньо.

Вітчизняна інноваційна діяльність відіграє основну роль в розвитку ефективності виробництва. Саме стабільність є пріоритетним фактором для підприємництва. Враховуючи останні тенденції економічного розвитку в світі, зазначимо, що питанню інноваційної культури приділяється значна увага. В даній роботі зосереджена увага на аукціонах технологій як новітньому елементу та засобу передачі технологій.

У процесі розв'язання поставлених задач для завершеності дослідження використано метод логічного узагальнення, системний підхід і об'єднання теоретичних знань та досвід розвинених країн.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Протягом останніх років поняття культури та її основні складники — культурні фактори, — які впливають на інновації, привертають все більше уваги науковців та тих, хто безпосередньо приймає участь у створенні інноваційних розробок. Можливість розробки та впровадження інновацій залежить від позитивного

ставлення держави до ризиків і підприємництва, готовність до змін, відкритість до інформації. Дані фактори можна об'єднати під поняттям «*інноваційна культура держави*». Саме наведені фактори можуть створювати основні перешкоди для інновацій або слугувати основою для подальшого розвитку.

Позитивне ставлення до інновацій має підтримуватися шляхом державно-приватного партнерства. Підприємницькі навички, інноваційний менеджмент, компетенція робітників є найважливішими факторами інноваційного потенціалу.

Ефективне виробництво має ґрунтуватися на основі правильної інноваційної культури, побудованої за допомогою зарубіжного досвіду.

Одним з вирішальних факторів інноваційної культури є *трансфер технологій*. Останнім часом цей фактор значно впливає на стан інноваційної діяльності нашої держави. В процесі здійснення трансферу технологій одним із складних моментів є виявлення потенційних продавців та покупців технологій. Використовуючи практику пострадянських країн, необхідно звертати увагу на аукціони технологій як один із сучасних способів представлення власних розробок та оцінки їх попиту серед підприємців. Водночас слід відмітити, що в США основним інструментом комерціалізації технологій є ліцензування та створення стартапів — дані види діяльності беззаперечно ефективні. Що ж до аукціонів технологій як нового методу продажу, то має бути проведено ще немало досліджень.

Ідея аукціонів інтелектуальної власності з'явилася ще в 2006 році в США. Одним із найбільш відомих на сьогодні аукціонів інтелектуальної власності є аукціони ICAP Ocean Tomo Auction, що організовуються в США підрозділом Торгового банку інтелектуальної власності (Чикаго) та ICAP Patent Brokerage.

Реєстраційні внески учасників залежать від оцінки вартості їх проектів. Мінімальний внесок складає 10 тис. дол. США, якщо вартість лоту менша або дорівнює 150 тис. дол., макси-

мальний — 25 тис. дол., якщо вартість складає більше ніж 1 млн. дол. Організатори ICAP також отримують прибуток в розмірі 15 % від кожного виставленого лоту (суму прибутку має сплатити продавець) та 10 % від початкової ціни лоту за умови купівлі (суму прибутку має сплатити покупець).

На думку організаторів, подібні аукціони сприяють поліпшенню прозорості ринку та підвищенню ліквідності об'єктів інтелектуальної власності. Від квітня 2006 р. ICAP Ocean Tomo Auction та ICAP Patent Brokerage провели 16 подібних заходів на території США та Європи [3].

20 березня 2013 р. було проведено аукціон інтелектуальної власності в Менло-Парк (Каліфорнія). З урахуванням досвіду попередніх заходів для учасників торгів було створено можливість конференц-дзвінків з продавцем до аукціону. Ініціатори ICAP завжди беруть на себе організацію даного виду спілкування, що надає учаснику можливість взаємодіяти з продавцем та більш обґрунтовано підходити до аналізу як розробок, так і необхідних вимог.

Яскравим прикладом організації аукціонів серед країн СНГ є Російська Федерація, де 12 грудня 2012 р. в Торгово-промисловій палаті відбувся Перший російський аукціон інтелектуальної власності. Був створений каталог і на продаж було виставлено 36 лотів, з яких було продано два. Першим лотом була «Технологія отримання литих протекторів», яку придбали за заявлену ціну — 350 тис. російських рублів, другим лотом була технологія «Спосіб отримання зернового корму для корів» — 9 млн. російських рублів. Повний каталог виставлених лотів на Першому російському аукціоні інтелектуальної власності можна продивитися на сайті Міжнародної біржі комерціалізації інновацій (www.iesi.ru)

Зауважимо, що з 36-и технологій було продано лише дві, але, на думку організаторів, такі організації сприяють прискоренню пошуку зацікавлених та спроможних споживачів об'єктів інтелектуальної власності, оскільки саме процес живих змагальних торгів визначає спра-

ведливу ринкову вартість виставлених лотів [4]. У процесі підписання договору між продавцем та покупцем створюється необхідний пакет документів, який включає: перелік патентів і заявок; перелік спеціального обладнання; технічну документацію; технічні, технологічні, техніко-економічні та інші показники продукції за ліцензією.

На жаль, поки що ця подія не вийшла на міжнародний рівень — в аукціоні брали участь лише російські продавці і покупці. Проведення даного аукціону — це лише перший крок на шляху розвитку даного виду спілкування в сфері купівлі-продажу технологій.

Починаючи від 1 лютого 2013 р. на сайті ВАТ «Міжнародна біржа комерціалізації інновацій» проводиться реєстрація учасників Другого російського аукціону інтелектуальної власності. У випадку представлення лоту, який має вартість більше 50 млн. рублів, участь продавця в Аукціоні є безкоштовною. Хоча поняття вихідної цінності винаходу чи технології встановлюється лише після успішного виходу на ринок, учасник має зазначити вартість, складену незалежним оцінювачем відповідно до вимог законодавства РФ про оціночну діяльність.

Представники Національної академії наук Білорусі, ґрунтуючись на закордонному досвіді, також здійснюють перші намагання для організації вітчизняного аукціону інтелектуальної власності.

Для українських науковців з урахуванням того, що це тільки перший крок у створенні системи поширення інноваційних розробок, даний вид комунікації може бути досить ефективним для збільшення продажу та придбання об'єктів інтелектуальної власності та як похідна впровадження даних розробок. Досвід інших країн (наприклад, США), свідчить про те, що більш ефективний підхід для збільшення продажу та придбання об'єктів інтелектуальної власності ґрунтується на розвитку ліцензування та створення стартапів, але аукціони технологій як елемент комерціалізації технологій саме в Україні можуть бути перспек-

тивними у зв'язку з тим, що вони пов'язані з участю у заході одночасно кількох покупців та розробників інновацій. Звичайно, найбільш ефективний підхід треба ще дослідити й апробувати.

Зазначимо, що в проведених аукціонах українські фахівці не брали участі. Саме тому важливими є ініціатива зацікавлених сторін та підтримка з боку держави, яка прагне брати участь в аукціонах, котрі вже почали реєструватися в інших країнах.

Проведення аукціону об'єктів інтелектуальної власності в Україні може надати науковцям можливість успішно запроваджувати власні розробки у промисловість, допоможе виявити попит на них на ринку та обов'язковість проведення апробації даного виду комунікації.

ВИСНОВКИ

Отже, аукціони об'єктів інтелектуальної власності при достатній увазі з боку держави можуть бути шляхом для розвитку інноваційної діяльності та ефективного розвитку промисловості. Щорічно науковими організаціями України, зокрема інститутами Національної академії наук України, створюється значна кількість об'єктів інтелектуальної власності за бюджетні кошти. Підтримка інноваційної діяльності з боку держави в Україні є значним фактором для науковців. Тому участь держави у дослідженні доцільності проведення аукціонів об'єктів інтелектуальної власності буде стимулюючим поштовхом для вивчення даного питання. Перспективним для подальших досліджень є аналіз динаміки проведення аукціонів об'єктів інтелектуальної власності різних країн та їх результатів.

ЛІТЕРАТУРА

1. *Соловьев В.П.* Инновационная деятельность как системный процесс в конкурентной экономике (Синергетические эффекты инноваций). — К.: Фенікс, 2006. — 560 с.
2. *Краснокутська Н.В.* Інноваційний менеджмент: навч. посібник. — К.: КНЕУ, 2003. — 504 с.
3. *ICAP Patent Brokerage, LLC* [Електронний ресурс] — Режим доступу: <http://icapatentbrokerage.com/>.

4. Закон України «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні» від 16 січня 2003 року № 433-IV / Відомості Верховної Ради, 2003. — № 13. — ст. 93.
5. *Международная биржа коммерциализации инноваций* [Электронный ресурс] — Режим доступа: <http://www.ieci.ru/>.
6. *Фостер Р.* Обновление производства: атакующие выигрывают / пер. с англ. / Общ. ред. и вступ. ст. В.И. Данилова-Данильяна. — М.: Прогресс, 1987. — 272 с.

К.С. Клименко

АУКЦИОНЫ ТЕХНОЛОГИЙ КАК НОВЕЙШАЯ СОСТАВЛЯЮЩАЯ ИННОВАЦИОННОЙ КУЛЬТУРЫ

Проанализированы понятия инновационной культуры как одного из основных элементов инновационного развития экономики страны и выделены ее основные составляющие. Рассмотрены аукционы технологий как один из новых инструментов для эффективного внедрения инноваций. Определена основная идея аукционов и главные положительные изменения в результате прове-

дения данного вида коммуникации продавцов и покупателей технологий. Обоснована необходимость проведения таких мероприятий в Украине.

Ключевые слова: трансфер технологий, инновации, объекты интеллектуальной собственности, инновационная культура, аукционы технологий.

K.S. Klimenko

AUCTIONS OF TECHNOLOGIES AS THE NEWEST COMPONENT OF INNOVATION CULTURE

The concept of innovation culture as one of the key elements of innovative development of economy is analysed; its main components are identified. Technology auctions as one of the new tools for effective innovation are considered. The basic idea of auctions and the main positive changes as a result of this type of communication between technology buyers and sellers are determined. The necessity for such activities in Ukraine is substantiated.

Key words: transfer of technology, innovation, intellectual property objects, innovation culture, technology auctions.

Стаття надійшла до редакції 11.09.13